

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра

Фінанси, банківська справа та страхування

(назва кафедри, яка відповідає за дисципліну)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан ФЕУ

В.В. Корольков

« ____ » _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК Страхувий менеджмент

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Фінансово-економічна безпека

(назва спеціалізації)

інститут, факультет факультет економіки та управління

(назва інституту, факультету)

мова навчання державна

2023 рік

Робоча програма «Страховий менеджмент» для студентів
(назва навчальної дисципліни)
 спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»,

освітня програма (спеціалізація) Фінансово-економічна безпека.
(назва спеціалізації)

«18» серпня 2023 року - 15 с.

Розробники: Бабенко-Левада В.Г., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, к.е.н., доцент

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
Фінанси, банківська справа та страхування

Протокол від «18» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри Фінанси, банківська справа та страхування

_____ (підпис) (С. В. Шарова)
(прізвище та ініціали)
 “ _____ ” _____ 20__ року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки та управління

Протокол від “30” серпня 2023 року № 43

“ _____ ” _____ 20__ року Голова (В.В. Корольков)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Узгоджено групою забезпечення освітньої програми*

“ _____ ” _____ 20__ року Керівник групи _____
 (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

*Якщо дисципліна викладається не випусковою кафедрою

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	
		денна	заочна
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (Фінансово-економічна безпека)		
Змістових модулів – 2			
Загальна кількість годин : денне – 120			
		Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	
Рік підготовки:			
1			
Семестр			
10	10		
Лекції			
30 год.	6 год.		
Практичні, семінарські			
14 год.	2 год.		
Лабораторні			
0 год.	0 год.		
Самостійна робота			
76 год.	112 год.		
Індивідуальні завдання: 0 год.			
Вид контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 35% до 65%;

для заочної форми навчання – 7% до 93%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів знань з підготовки та реалізації управлінських рішень, що забезпечують раціональне формування й використання потенціалу страхових компаній і гармонізацію фінансових інтересів споживачів страхових послуг, власників і персоналу страхових компаній, посередників та держави.

Завдання:

- набуття студентами стійких знань з теорії та практики управління страховою компанією; надання страхових послуг;
- оцінювання ризиків; урегулювання страхових претензій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:

а) загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК1.
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК3.
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК4.
- здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК05

б) фахові компетентності:

Фахові компетентності, яких набуватимуть здобувачі в процесі вивчення навчальної дисципліни «Страховий менеджмент»

Компетенції згідно освітньої програми	Складові компетентності
Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. СК01. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК03. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК04. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних	Здатність до визначення організаційних аспектів страхового менеджменту в Україні, систематизації методів фінансової статистики, збору та обробки економіко-статистичної інформації
	Здатність до формування висновків за результатами статистичного аналізу показників Державного бюджету України
	Здатність розуміти сутність, принципи складання, структуру й інформаційну базу платіжного балансу та формування висновків за результатами аналізу його статистичного дослідження
	Здатність демонструвати знання та практичні навички і вміння щодо статистичного вивчення цін та застосування основних статистичних методів оцінювання рівня й динаміки інфляції.
	Здатність обґрунтовувати систему показників статистики грошей та грошового обігу та приймати рішення за результатами статистичної оцінки грошового обігу.
	Здатність розуміння особливостей аналізу стану та розвитку банківської системи і використання статистичного інструментарію в аналізі банківської діяльності
	Здатність до формування висновків про стан та тенденції розвитку страхової діяльності за результатами її статистичного дослідження

задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК06. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК07.	Здатність до вивчення стану та розвитку біржової торгівлі цінними паперами та вміти застосовувати статистичні методи аналізу показників біржової статистики.
	Здатність до оцінки стану розвитку ринку цінних паперів, спостереження за ринковими характеристиками цінних паперів.
	Здатність до формування висновків про стан та тенденції розвитку фінансів галузей національної економіки за результатами його статистичного дослідження

очікувані програмні **результати навчання:**

- Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. ПР01.
- Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР02.
- Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР04.
- Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними. ПР08.
- Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР09.
- Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання. ПР10.
- Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень. ПР11.
- Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів. ПР12.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Зміст страхового менеджменту: процес, види та особливості.

Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту

Предмет і завдання дисципліни «Страховий менеджмент»

Особливості страхування як підприємницької діяльності в умовах глобальної економіки

Інфраструктура страхового ринку України та особливості його розвитку на сучасному етапі

Завдання з розвитку і удосконалення страхового менеджменту в Україні.

Тема 2 . Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою організацією

Склад і оцінка наявного ресурсного потенціалу страховика та ефективності його використання

Умови створення, реєстрації страхових компаній та організація управління ними

Особливості кадрового забезпечення страхових компаній та системи мотивації персоналу страховиків.

Тема 3. Планування у страховій діяльності

Зміст, складові та система стратегічного управління страховою організацією

Процес стратегічного планування в страховій компанії з врахуванням чинників зовнішнього економічного середовища.

Впровадження в діяльність українських страхових компаній управління на основі збалансованої системи показників

Внутрішні бізнес-процеси як елемент стратегічного управління страховою компанією.

Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту.

Організація комунікаційного менеджменту на підприємстві.

Інформаційно – комунікаційний менеджмент: поняття і типологія.

Тема 5. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі

Задачі, функції та особливості організації маркетингової діяльності в страховій компанії

Система розробки та продажу страхових послуг

Управління рекламною діяльністю страхової компанії

Управління відносинами страховика зі страховими посередниками

Вансainssurance як специфічний канал реалізації страхових послуг.

Змістовий модуль 2. Система управління страховим бізнесом.

Тема 6. Управління відбором ризиків на страхування

Поняття ризиків на страхування та їх класифікація

Оцінка ризиків при прийнятті їх на страхування (андерайтинг)

Основи і організація актуарних розрахунків, основні показники

Укладення страхових договорів та контроль за їх виконанням

Тема 7. Урегулювання страхових претензій

Служба урегулювання претензій, її завдання та місце в страховій компанії

Спеціальні види урегулювання страхових претензій

Тема 8. Управління грошовими потоками страховика

Теоретичні положення щодо організації грошових потоків страхової компанії та оцінка їх ефективності

Особливості управління грошовими потоками від фінансової та інвестиційної діяльності страховика

Тема 9. Управління фінансовою надійністю страховика

Визначення фінансової надійності страхової компанії та фактори, що її забезпечують

Управління страховим портфелем страхової компанії

Управління формуванням і розміщенням страхових резервів

Управління розміщенням страхових резервів

Управління пере страховими операціями

Тема 10. Фінансовий моніторинг у страхових організаціях

Фінансовий моніторинг: його суб'єкти та підрозділи

Основні засади здійснення фінансового моніторингу страховими компаніям

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Зміст страхового менеджменту: процес, види та особливості.												
Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту	12	2	2	-	-	8	13,8	0,4	0,4	-	-	13
Тема 2. Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою організацією	12	4	4	-	-	9	15,4	0,7	0,7	-	-	14
Тема 3. Планування у страховій діяльності	12	3	3	-	-	10	15,4	0,7	0,7	-	-	14
Тема 4. Комунікації та інформаційн	12	3	3	-	-	9	15,2	0,6	0,6	-	-	14

е забезпечення страхового менеджменту.												
Тема 5. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі	12	3	3	-	-	9	15,2	0,6	0,6	-	-	14
Разом за змістовим модулем 1	60	15	15	-	-	45	75	3	3	-	-	69

Змістовий модуль 2. Система управління страховим бізнесом.												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 6. Управління відбором ризиків на страхування	12	3	3	-	-	9	15,2	0,6	0,6	-	-	14
Тема 7. Урегулювання страхових претензій	12	3	3	-	-	9	15,2	0,6	0,6	-	-	14
Тема 8. Управління грошовими потоками страховика	12	3	3	-	-	9	15,2	0,6	0,6	-	-	14
Тема 9. Управління фінансовою надійністю страховика	12	3	3	-	-	9	15,2	0,6	0,6	-	-	14
Тема 10. Фінансовий моніторинг у страхових організаціях	12	3	3	-	-	9	14,2	0,6	0,6	-	-	13
Разом за змістовим модулем 2	60	15	15	-	-	45	60	3	3		-	69
Усього годин	120	30	30		-	90	150	6	6	-	-	138

5. Теми семінарських занять
Не передбачені навчальним планом.

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту	2	2
2	Тема 2. Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою організацією	2	2
3	Тема 3. Планування у страховій діяльності	2	2
4	Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	2	
5	Тема 5. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі	2	
6	Тема 6. Управління відбором ризиків на страхування	2	2
7	Тема 7. Урегулювання страхових претензій	2	2
	Разом	14	10

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту	7	13,2
2	Тема 2. Ресурсний потенціал, структура й органи управління страховою організацією	7	13,2
3	Тема 3. Планування у страховій діяльності	7	13,2
4	Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	7	13,2
5	Тема 5. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі	7	13,2
6	Тема 6. Управління відбором ризиків на страхування	7	13,2
7	Тема 7. Урегулювання страхових претензій	7	13,2
8	Тема 8. Управління грошовими потоками страховика	9	13,2
9	Тема 9. Управління фінансовою надійністю страховика	9	13,2
10	Тема 10. Фінансовий моніторинг у страхових організаціях	9	13,2
	Разом	76	132

9. Індивідуальні завдання

Для студентів денної форми навчання – виконання індивідуального завдання згідно МВ до виконання самостійної роботи з дисципліни «Страховий менеджмент».

Для студентів заочної форми навчання – контрольна робота згідно МР щодо виконання контрольної роботи з дисципліни «Страховий менеджмент» заочної форми навчання.

10. Методи навчання

Навчальний процес у національному університеті «Запорізька політехніка» здійснюється за кредитно-модульною технологією – моделі організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні двох складових: модульної технології навчання та кредитів (залікових одиниць) і охоплює зміст, форми та засоби навчального процесу, форми контролю навчальної діяльності студента в процесі аудиторної та самостійної роботи.

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

11. Очікувані результати навчання з дисципліни

Результати навчання з дисципліни «Фінансова статистика» деталізують такі очікувані результати навчання:

Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб’єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). **ПР05.**

Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач. **ПР06.**

Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів. **ПР13.**

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. **ПР16.**

12. Засоби оцінювання

Контроль знань студентів з дисципліни «Страховий менеджмент» ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання. Для визначення рейтингової оцінки курс дисципліни «Страховий менеджмент» поділяється на 2 основні змістові модулі, у межах яких розподілені теми.

Для студентів денної форми навчання засоби оцінювання.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, правильності виконання практичних завдань та розрахунків, у тому числі запланованих на самостійне опрацювання студентом тощо. Проведення двох рубіжних контролів.

Для студентів заочної форми навчання засоби оцінювання: захист контрольної роботи, підсумковий контроль у формі іспиту: питання, тести, розв'язання задачі.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Предмет і завдання дисципліни «Страховий менеджмент»
2. Особливості страхування як підприємницької діяльності в умовах глобальної економіки
3. Інфраструктура страхового ринку України та особливості його розвитку на сучасному етапі
4. Завдання з розвитку і удосконалення страхового менеджменту в Україні.
5. Склад і оцінка наявного ресурсного потенціалу страховика та ефективності його використання
6. Умови створення, реєстрації страхових компаній та організація управління ними
7. Особливості кадрового забезпечення страхових компаній та системи мотивації персоналу страховиків
8. Зміст, складові та система стратегічного управління страховою організацією
9. Процес стратегічного планування в страховій компанії з врахуванням чинників зовнішнього економічного середовища.
10. Впровадження в діяльність українських страхових компаній управління на основі збалансованої системи показників
11. Внутрішні бізнес-процеси як елемент стратегічного управління страховою компанією
12. Організація комунікаційного менеджменту на підприємстві
13. Інформаційно – комунікаційний менеджмент: поняття і типологія
14. Задачі, функції та особливості організації маркетингової діяльності в страховій компанії
15. Система розробки та продажу страхових послуг
16. Управління рекламною діяльністю страхової компанії
17. Управління відносинами страховика зі страховими посередниками
18. Bancassurance як специфічний канал реалізації страхових послуг.
19. Поняття ризиків на страхування та їх класифікація
20. Оцінка ризиків при прийнятті їх на страхування (андеррайтинг)
21. Основи і організація актуарних розрахунків, основні показники
22. Укладення страхових договорів та контроль за їх виконанням
23. Служба урегулювання претензій, її завдання та місце в страховій компанії
24. Спеціальні види урегулювання страхових претензій

25. Теоретичні положення щодо організації грошових потоків страхової компанії та оцінка їх ефективності
26. Особливості управління грошовими потоками від фінансової та інвестиційної діяльності страховика
27. Визначення фінансової надійності страхової компанії та фактори, що її забезпечують
28. Управління страховим портфелем страхової компанії
29. Управління формуванням і розміщенням страхових резервів
30. Управління розміщенням страхових резервів
31. Управління пере страховими операціями
32. Фінансовий моніторинг: його суб'єкти та підрозділи
33. Основні засади здійснення фінансового моніторингу страховими компаніями.

13. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Контроль знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Страховий менеджмент» ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання. Для визначення рейтингової оцінки курс дисципліни «Страховий менеджмент» поділяється на 2 основні змістові модулі, у межах яких розподілені теми.

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання засоби оцінювання.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, правильності виконання практичних завдань та розрахунків, у тому числі запланованих на самостійне опрацювання здобувачем вищої освіти тощо. Проведення двох рубіжних контролів.

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання засоби оцінювання: захист контрольної роботи, підсумковий контроль у формі іспиту: питання, тести, розв'язання задач.

Після кожного змістового модуля проводиться рубіжний контроль, який оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час рубіжного контролю враховують наступні види робіт:

Проведення змістовного модульного контролю з дисципліни «Страховий менеджмент»

Найменування завдань	Кількість балів	Загальна кількість балів
тестування на рубіжному контролі	5	50
задача рубіжного контролю	15	15
завдання, тести, розв'язок задач за поточним оцінюванням	25	25
оцінка за самостійну роботу	10	10
Підсумок	x	100

Підсумкова оцінка за семестр визначається як середня двох підсумкових контролів за перший та другий змістовні модулі.

Іспит проводиться за наявності незадовільної оцінки підсумкового модуля або за вибором здобувача вищої освіти та містить: теоретичне питання, тести, задачу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
60 – 100	зараховано
1-59	не зараховано

14. Методичне забезпечення

1. Комплект завдань для проведення вхідного контролю.
2. Комплект завдань для проведення поточного контролю.
3. Комплект завдань для підсумкового контролю.
4. Конспект лекцій з дисципліни «СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем бакалавр зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання. Частина I/ Укладач: В.Г. Бабенко-Левада, Запоріжжя: ЗУ «ЗП», 2023.- 54 с.
5. Конспект лекцій з дисципліни «СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем бакалавр зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання. Частина II/ Укладач: В.Г. Бабенко-Левада, Запоріжжя: ЗУ «ЗП», 2023.- 50 с.
6. Методичні рекомендації до проведення практичних занять з дисципліни «СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем бакалавр зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання. / Укладач: В.Г. Бабенко-Левада, Запоріжжя: НУ «ЗП», 2023.- 30 с.
7. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з дисципліни «СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем бакалавр зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання. / Укладач: В.Г. Бабенко-Левада, Запоріжжя: НУ «ЗП», 2023.- 42с.
8. Методичні рекомендації по виконанню контрольної роботи з дисципліни «Страховий менеджмент» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем бакалавр зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання./ Укладач В.Г. Бабенко-Левада, Запоріжжя: НУ «ЗП», 2023.- 38 с.

15. Рекомендована література

Базова

1. 1. Про страхування : Закон України від 07. бер. 1996 р. № 85/96-ВР. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.

2. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999р. № 1105-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T991105.html 260

3. Базилевич В.Д. Страхування: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.

4. Супрун, А. Страховий менеджмент: навч. посібн. [Текст] / А. Супрун, Н. Супрун. – Львів, 2011. – 145с.

Допоміжна

5. Кропельницька С.О. Соціальне страхування.: навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2013 - 336с.

6. Страхування: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, В.М. Стецюк; за ред. Т.А. Говорушко. – К.: – Львів: «Магнолія 2006», 2014. – 328 с.

7. Цивільне право України. Особлива частина. Навч.посібн. за ред.. О.В.Дзери, Н.С.Кузнєцової, Р.А.Иайданника.-К.-Юрінком Інтер.- 2014.- 1176с. 10. Модернізація системи соціального страхування в Україні. Аналіт. доп. / О.П. Коваль. – К.: НІСД, 2014. - 38 с. Електронна версія: www.niss.gov.ua

8. Поліщук О.А. Організація управління фінансами страхових компаній в Україні / О.А.Поліщук, Д.С.Леймич// Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Якість економічного розвитку: глобальні та локальні аспекти» (17-18 червня 2013р.) [Електронний ресурс].-Джерело доступу: http://www.confcontact.com/2013-kachestvo-economichnogo-rozvitku/7_polischuk.htm

9. Посадова інструкція фахівця з врегулювання претензій.[Електронний ресурс].-Джерело доступу: http://pomichnyk.org/dlya-yurydychnyh-osib/kadry-ta-dilovodstvo/posadovi_instruktsiji/posadova-instruktsiya-fahivtsya-iz-vrehulyuvannya.html

10.Адамчук Н.Г.. Теорія і практика страхування. Навчальний посібник - М.: Анкіл, 2003.- 704с. 14. Братюк В. Сучасні аспекти й завдання страхового менеджменту / Віра Братюк // Галицький економічний вісник — Тернопіль : ТНТУ, 2014. — Том 47. — № 4. — С. 69-76.

11. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян. – К.: НУХТ, 2014. – 143 с.

12. Захарченко В. І., Корсікова Н. М., Меркулов М. М. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 448 с.

13. Федоренко В. Г. Менеджмент: підручник / Федоренко В. Г. – 3- те вид., переробл. і доповн. – К.: Алерта, 2015. – 492 с.

14. Маркетинговий менеджмент: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2000. — 100 с. 11. Полчанов А.Ю. Теоретичні основи страхового менеджменту /А.Ю.Полчанов//Вісник ЖДТУ.Серія: Економічні науки.-2014.-№2 (68).-С.282-287

15. Страховий і перестраховий ринки в епоху глобалізації: монографія/ О.В. Козьменко, С.М. Козьменко, Т.А. Васильєва. – Суми, 2011. – 388 с.